

Prædiken 2. søndag efter Helligtrekonger. Steffen Ringgaard Andresen

Salmer:

747,434,22,303,319,467,477,31

Troens dobbeltsyn Det mere end nødvendige

Dette gjorde Jesus i Kana i Galilæa som begyndelsen på sine tegn.

Vand til vin er kun begyndelsen. Det første regn. Begyndelsen på hans tegn. Skriver Johannes. Lukas mener nu nok, at der kom noget andet først. *Dette er tegnet I får*, skriver han i juleevangeliet: *I skal finde et barn, som er svøbt og ligger i en krybbe.* Men lad det nu ligge.

Vand til vin er i hvert fald den første skitse af den voksne Jesuskikkelse, som er kernen i alt, hvad der hedder kristentro og som vi tror er selve den guddommelige mening med livet.

Billedet bliver først færdigt til påske. Men allerede nu viser det konturerne af noget, som nogle glæder sig over, og som andre ikke har sans for. For skal det nu også være nødvendigt? Spørger de vrangvilligt. Senere skal de blive dødelige modstandere.

-0-

Karl Ove Knausgård skriver i romanværket *Min Kamp*, at det handlede om det nødvendige for drengen Karl-Oves far. For hans mor om det overflødige.

For Karl Oves far handlede det om ret og rimelighed. Og derfor var der en del irettesætterier og skæld ud. Og mørke miner.

For hans mor handlede det om det overflødige. Og derfor var der mange gode ord. Og lyse smil.

Karl-Ove kunne blive bange og lille og urolig, når han oppe fra sit værelse hørte sin fars skridt hen over gulvet. Og beroliget, når han kom ned i entreen og så sin mors træsko stå der. Så havde hun ikke vagt på sygehuset. Så var hun hjemme.

Faren kunne sige: Hvorfor skal der levende lys på bordet? Det er jo ikke nødvendigt.

Moren satte levende lys på bordet.

Faren smurte kedelige madder til børnene. Det handler jo ikke om udseende eller smag. Men om næring til cellerne.

Moren smurte velsmagende madder, som hun pyntede med et lille stykke salat.

Moren så en blomst og blev glad for dens skønhed.

Faren sagde, at det jo bare var en blomsterfuld farveløse molekyl.

Hvem havde nu mest sans for måltidet og blomsten? Hvem vidste bedst, hvad der var nødvendigt? Den rethaveriske far? Eller den nådefulde mor?

Og vi – spørger Knausgård vel – mon ikke vi ofte tager fejl, når vi betragter det overflødige som det, der slet ikke er nødvendigt eller gør nytte og som derfor kan undværes? Finder der tværtimod ikke noget, som er mere end nødvendigt?

Men som den tænker han er, stiller han jo også spørgsmålet ind i en større sammenhæng og gammel diskussion. Hannah Arendt spørger fx: Hvordan – i praksis! - forene tanken om det retlige og rimelige i vores fælles offentlige virkelighed, hvor skyld og straf og fortjeneste og politisk nødvendighed selvfølgelig *må* gælde, med tanken om den absolutte godhed og grænseløse kærlighed, der med overflod rummer alle? Godheden og kærligheden kan måske findes i private lommer, afsondret fra verden, skriver hun. Men da der også sker så mange svigt dér, findes den jo ofte som kærlighed til det, der ikke blev, som det skulle. Som længsel. Nostalgi. Måske nederlag og skuffelse.

Jeg skal afstå fra et begrebsmæssigt svar her.

Men jeg kommer til at tænke på, at Karl-Oves ædruelige far – som i øvrigt døde af alkoholmisbrug – måske led af det, som en klog mand har kaldt *tankens ligeløb*.

Det betyder, at tankerne ikke kan krydse hinanden, men kun løbe i lige bane – og hvis man tænker to tanker – så løber de i parallelle baner. Og bliver man mødt af noget udenfor egne tankebaner, sanser man det simpelthen ikke. Det går så at sige over eller under radaren.

Tankerne mødes ikke. Ingen krydsning. Ingen vekselvirkning. Ingen berigelse. Hvad skal vi med levende lys på bordet? Der er jo lys i køkkenlampen! Tankens ligeløb kan ikke krydse lyset med samvær og hygge og højtid og sjælens velbefindende.

-o-

Dagens tekst får mig altid til at tænke på et citatet. Jeg har nævnt det før. Det er yndet blandt nyateister. Det er af Bernhard Shaw:

Det faktum, at en troende er lykkeligere end en skeptiker, er ikke anderledes end det faktum, at en fuld mand er lykkeligere end en ædru. Godtroenhedens salighed er en farlig egenskab.

Men det er jo rigtigt! Tror man på nogen eller noget, så lider man af et dobbeltsyn. Så kan man ikke nøjes med tankens ligeløb og leve med ædruelighedens endimensionale syn på virkeligheden. For troen harmonerer jo ikke altid med dét, man ser med sit blotte øje. Og omvendt.

-o-

Man sætter ellers den gode vin frem først, og når folk har drukket godt, så den ringere.

Du har gemt den gode vin til nu - siger skafferen til brudgommen. Hvad tænker du på?

Er det nu nødvendigt?

Nu har gæsterne drukket godt. De lægger slet ikke mærke til dén slags!

Det er nu ikke brudgommens skyld.

Overfloden skyldes en af gæsterne.

Han siger ikke så meget. Det gør han senere. Kun hans mor har en anelse.

Man sætter ellers den gode vin frem først.

Ellers. Altså normalt. Det er det ædruelige og nødvendige.

Du har gemt den gode vin til nu!

-o-

Dette gjorde Jesus i Kana i Galilæa som begyndelsen på sine tegn og åbenbarede sin herlighed, og hans disciple troede på ham.

Handlede det for Jesus om at bevise Guds eksistens? Nej, den tvivlede de slet ikke på. Dengang. Tværtimod. Flere af dem kendte nok – takket være præsteskabet - Gud som lyden af sko hen over gulvet, der gjorde dem små og bange.

Vil vi tale om vores tro på Gud, må spørgsmålet lyde:
Hvad er det for en Gud du tror på? Eller ikke tror på?
Det meningsfulde spørgsmål lyder: Hvad betyder det for dit blik på verden, på de andre og på dig selv.

Historien om vand til vin beviser ingenting. Den viser noget. Det handler ikke om at tale om vores tro på nogen eller noget. Men hvilken tro vi taler ud fra, når vi taler om virkeligheden. Hvordan ser den så ud?

At tale ud fra troen giver et dobbeltsyn. Så ser vi ikke bare molekyler. Men en blomst. Og vi tænder levende lys. Og Jesus gør vand til vin.

-o-

Vi er ved begyndelsen. Ved skitsen.
Men vi kan lade apostlen Paulus trække stregerne op. Det er ham, der skriver dagens epistel.

Hvad skulle skal vi gøre, hvis vi vil gøre som Jesus – altså lave vand til vin?
Afsky det onde, hold jer til det gode – selvom du ædrueligt set tilsyneladende ingen vegne kommer med det gode overfor det onde.

Vær hengiven i broderkærlighed – selvom du ædrueligt set nok får den kolde skulder.

Vær glad i håbet og udholdende i trængslen – selvom den ædrueligt set virker håbløs.

Hjælp dem, der har behov, selvom det ædrueligt set forekommer som en nytteløs dråbe i havet.

Velsign dem, der forfølger dig, selvom det ædrueligt set er tossegodhed.

Men måske kan vi også se og indse, at den herlighed Jesus åbenbarede, skjulte sig under sin modsætning. For han var jo et fattigt menneske og så vel lidt ussel ud, som han sad der ved festen, lige kommet ind fra den støvede landevej. Måske kan vi se, at vi i vores liv, når det føles fattigt og tomt for alt guddommeligt og måske usselt, at som Jesu menneskelige fattigdom var ét med hans herlighed, sådan er vores liv efter den første jul aldrig uden Gud.

Gud er ikke noget, vi kan holde ud i strakt arm og tale om. Så gør vi Gud til en ting og troen til et begrebsværktøj. Gud kommer os i forkøbet. Gud er født her før os. Vi er i Gud. Og taler vi ud af bevidsthed, ser vi dobbelt og tænker ikke lige:

Så er had krydset af kærlighed.

Synd af tilgivelse.

Død af opstandelse.

Tiden af evigheden.

Vi er endnu ved begyndelsen.

Så for nu glæder vi os over, at Jesus gør vand til god vin – og beder om, at det også kan komme til at ske i vores liv. Det skal tidsnok blive påske.

Amen